

PROBLEMATIKA SCREENINGU KARCINOMU PROSTATY

The issue of prostate cancer screening

Roman Zachoval¹, Ladislav Dušek^{2,3}, Marek Babjuk⁴

¹Urologické oddělení, Thomayerova nemocnice a Urologická klinika, 1. a 3. lékařská fakulta Univerzity Karlovy, Praha

²Institut biostatistiky a analýz, Lékařská fakulta, Masarykova univerzita, Brno

³Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR, Praha

⁴Urologická klinika, Fakultní nemocnice Motol a 2. lékařská fakulta Univerzity Karlovy, Praha

Došlo: 9. 11. 2017

Přijato: 4. 2. 2018

Kontaktní adresa:

doc. MUDr. Roman Zachoval, Ph.D.

Urologické oddělení, Thomayerova nemocnice

Vídeňská 800, 140 59 Praha 4

e-mail: roman.zachoval@ftn.cz

Střet zájmů: žádný

Prohlášení o podpoře:

Autor prohlašuje, že zpracování článku nebylo podpořeno farmaceutickou firmou.

SOUHRN

Zachoval R, Dušek L, Babjuk M. Problematika screeningu karcinomu prostaty.

Hlavní stanovisko práce: Screening je metoda vyhledávání onemocnění v časném stadiu, ve kterém se onemocnění neprojevuje žádnými příznaky. Při délce sledování 10–15 let dochází u pacientů screenovaných na PSA k významnému snížení mortality na karcinom prostaty. Česká republika splňuje všechny odborné požadavky na provádění selektivního screeningu karcinomu prostaty, a to zejména pro určitou definovanou

věkovou skupinu mužů a pro muže s předchozím výskytem nádorového onemocnění.

Screening je metoda vyhledávání onemocnění v časném stadiu, ve kterém se onemocnění neprojevuje žádnými příznaky. Screening se provádí, pokud je v populaci vysoké riziko daného onemocnění, existuje vhodná diagnostická metoda a je možné včas zachycené onemocnění účinně léčit. Pojem „časný záchyt“ je nejčastěji používán pro oportunistický nebo selektivní screening.

Primárním cílem screeningu je snížení mortality na dané onemocnění při udržení stejné kvality života, jako kdyby nebylo onemocnění diagnostikováno, sekundárními cíli jsou záchyt většího množství časnějších a menšího počtu pokročilých stadií a přesné zmapování výskytu daného onemocnění a jeho stadií v určitém regionu.

Zásadní význam pro screening karcinomu prostaty mělo zavedení vyšetření prostatického specifického antigenu. V řadě zemí byl zaznamenán obrovský nárůst incidence a pokles záchytu metastatického stadia. Přesto bylo provádění screeningu velmi kontroverzním tématem, zejména pro nejasný vliv na snížení mortality a diagnostiku a léčbu klinicky nevýznamných stadií, a s tím spojených vedlejších nežádoucích účinků screeningu. V současné době však bylo jasně prokázáno, že většina